

Bygdeutvecklingsplan

Måttsundsbygden

2019-05-15

INNEHÅLL

Bakgrund	3
Arbetsätt	3
Nuläge	3
Statistik.....	4
Beskrivning	4
Bygden idag.....	4
Styrkor	5
Svagheter	5
Hot	5
Möjligheter	6
Trender	6
Målbild	7
Visionen	7
Mål	9
Genomförande	10
Analys	10
Aktiviteter	11

LULEÅ KOMMUN

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

NORRBOTTEN

Bakgrund

En förstudie ska göras för utvecklingsarbete i Sörbyarna. Luleå Byaforum har därför gett "Hela Sverige ska leva" i uppdrag att genomföra "Bygdeutvecklingsplaner" i Sörbyarna och för detta ansöka om medel inom Spira Mare 2020. Planerna kommer sedan att presenteras för politiker, tjänstemän och de ingående bygderna. En bygdeutvecklingsplan har därför framtagits för Måttsundsbygden av boende och föreningar, vilken presenteras i det följande.

Arbetsätt

Syftet med utvecklingsplanen är att beskriva hur Måttsundsbygdens utveckling kan se ut ur ett kort- och långsiktigt perspektiv vad gäller, boende, friluftsliv och natur, kommunikationer m.m. Planen bygger på Måttsundsbornas önskemål och behov av utveckling. Projektet erbjuder även Måttsundsbygden att ansöka om medel inom Spira Mare 2020 för att kunna förverkliga vissa av byns önskemål och behov.

Projektledningen "Hela Sverige ska leva/ **Lars Bergström/ Anki Pålsson** samt landsbygdsutvecklaren Luleå Kommun/ **Roger Ylinenpää** besökte Måttsund den 26 november 2018 och informerade om projektet.

Inför mötet inbjöds alla boende i Måttsund att informeras och ta del av projektets möjligheter på byns 34 annonstavlor samt via Facebook. Till mötet kom ca 20 personer, män och kvinnor i varierande ålder som representerade olika delar av Måttsundsbygden.

Ett andra möte ordnades under januari där syftet var att lyssna och inhämta förslag från byborna för att kartlägga bygdens önskemål och behov. Inkomna förslag diskuterades och en mindre grupp tillsattes med uppdrag att ingå i projektet.

I den mindre gruppen ingår, **Nils Nordlund, Ulf Ebenfeldt, Jonas Bonn, Roland Marklund, Gudrun Hjalmanson, Lisa Wahlberg** och **Johanna Lindgren**.

Gruppen har träffats ett antal gånger och behandlat förslag för alla åldrar i Måttsundsbygden. Ett extra fokus har lagts på byns ungdomar och de äldre.

Projektet har presenterats vid ett möte i april för boende i byn. Barnen som går i Måttsundsskolan har också informerats och fått möjlighet att framföra sina behov och önskemål. Projektet har fått stöd och godkännande för framtaget förslag till bygdeutvecklingsplan för Måttsundsbygden.

Nuläge

Statistik

Den första januari 2019 var antalet boende i Måttsund 858 personer där de flesta är unga inflyttade barnfamiljer. Medelåldern i byn är låg där 43 % av byborna är 39 år eller yngre.

I Luleå Kommuns befolkningsprognos beräknas antalet bosatta i Måttsund vara ökande i stigande skala för att år 2027 vara 1133 personer.

Beskrivning

Bygden idag

Måttsund är en vidsträckt by som ligger vackert vid en havsvik ca 2 mil söder om Luleå. De flesta som bor i byn är unga inflyttade barnfamiljer. I byn finns en förskola samt en låg- och mellanstadieskola med elever upp t.o.m. årskurs sex.

Måttsund har ett rikt föreningsliv med många föreningar, intresseföreningen, medborgarhus-, idrott-, jakt-, skoter-, politiska- och två hamnföreningar. En god samverkan har utvecklats mellan de olika föreningarna vilket gynnar en god utveckling.

Intresseföreningen verkar för att utveckla och skapa bästa förutsättningar för god gemenskap för alla åldrar i byn. Föreningen verkar också för att bevara den kultur som finns i Måttsund. Ett flertal intressanta utflyktsmål har skapats som inbjuder till enskilda och gemensamma aktiviteter, på fäbodvallar, badplats, utsiktsplatser på By- och Ö- berget, hemsökta platser, trolldom, trollhundar, trollkärringar och väsen mm.

IK Örnen som förutom att underhålla elljusspår, tennis- och fotbollsplan och hockeyrink är en aktiv idrottsförening som främst jobbar för att uppfylla de yngre barnens idrottsliga behov, bl.a. skid- och fotbollskul.

Medborgarhusföreningen är en ekonomisk förening som främjar medlemskap och jobbar för att tillgodose föreningars och medlemmarnas behov av samlingslokaler i byn. Huset är i gott skick som genom underhåll och utveckling tillfredsställer krav och behov som ställs för att göra huset intressant att hyra.

I Måttsund har utvecklats en grupp män och kvinnor som träffas några timmar varje måndag som reparerar, underhåller, bygger för att på så sätt utveckla och

hålla byns gemensamma anläggningar och medborgarhus i gott skick. Gruppen består av kunniga och händiga pensionärer som träffas och finner en trivsam social tillvaro. Alla som bor i byn inbjuds att delta och hjälpa till i det för byn viktiga jobbet.

Styrkor

- Aktiviteter, idrottsanläggningar, föreningsliv
- Geografiska läget, nära stad, hav, badplats, hamnar, slalombacke, elljusspår, flyg, E4, Norrbottniabanan
- God service, skola, förskola, aktivitetshall, restaurang, bensinstation
- Stadsnära, kommunikationer
- Samlingslokaler, medborgarhuset, aktivitetshall
- Utflyktsmål, fäbodrar
- Jämlikt/demografi
- Barnvänligt
- Badplats
- Mark
- Företagande
- Befolkning låg medelålder
- Hamnmöjligheter

Svagheter

- Vägar (trafiksituationen, utformning, parkering, belysning, gång och cykelväg osv.)
- Kommunikationer, kollektivtrafik
- Avlopp, vatten
- Trygghets/äldreboende
- Ungdomsaktiviteter
- Service
- Lekpark
- Badresor för skolbarn

Hot

- Igenslamning (från Aleån till Måttsundsfjärden)
- Norrbottniabanan
- Vatten och Avlopp (utebliven inflyttning mm)
- Fördelning av offentliga resurser

- Kollektivtrafik
- Trafiksituation
- Högt drivmedelpris
- Landhöjning

Möjligheter

- Stads- och naturnära – hav, berg, skog, kust mm
- Samarbeten
- Attraktiv bygd
- Många barn/ ungdomar
- Ideellt arbete/ Engagemang
- Skola/ Förskola/Aktivitetshall
- Inflyttning
- Samarbeten mellan företag
- Kollektivtrafik
- Distansarbete (bra fiberresurser)
- Hög kompetens
- Fritidsmöjligheter

Trender

Måttsund är och har varit en by i förändring under en längre tid, från att ha varit en by där i princip alla boende var bönder till att som idag vara en by där ingen bonde med boskap finns kvar. Däremot finns flera hästgårdar.

Genom nybyggnationer som påbörjades i mitten av 1970-talet och som pågått fram till idag har inflyttning till byn medfört att antalet boende har ökat.

Måttsund är en attraktiv bygd för boende med alla dess fördelar som har beskrivits. Trenden är att det är unga familjer med barn som flyttar till byn, där skolan och förskolan har varit betydelsefull. Måttsund är känd för att vara en barnvänlig by.

Målbild

Visionen

Måttsundsbygden ska vara en bra plats att bo på både för unga och gamla. Möjligheter ska finnas för social samvaro, rekreation, skola, förskola, arbete och bra boende. Det finns träffpunkter för rekreation, idrottande och friskvård. Bostäder för yngre och äldre finns som ger möjlighet att bo kvar i byn och bra möjligheter till nybyggnationer. Bra kommunikationer och infrastruktur finns.

Träffpunkter, rekreation, idrottande och friskvård

Vi vill återskapa **träffpunkter** i byn där alla kan träffas. Det saknas en gemensam plats och träffpunkt där bybor naturligt och enkelt kan träffas (förutom Medborgarhuset). Den gamla affären, kiosken eller postkontoret som tidigare fanns i byn var sådana platser. Genom projektet Spira Mare 2020 ser vi en möjlighet att återskapa träffpunkter där alla kan träffas. Området nära fotbollsplanen och tennisbanan samt badplatsen föreslås kunna utvecklas till att kunna bli träffpunkter.

Måttsund är en by som har närhet till fin natur för **rekreation, idrottande och friskvård** för alla boende. Ett flertal intressanta utflyktsmål har skapats som inbjuder till enskilda och gemensamma aktiviteter, på fäbodvallar, badplats, utsiktsplatser på By- och Ö-berget, Det är en vision att fortsatt restaurera utflyktsmålen, märka upp, bygga sittbänkar och göra promenad- och vandringsleder tillgängliga till byns flertal utflyktsmål. Detta för att locka många besökare.

En vision är också att upprusta elljusspåret med nya ljusslingor och att bygga ett utomhusgym i nära anslutning till elljusspåret.

Badplatsen är i stort behov av ”upprustning” och bedöms inte i dagsläget vara särskilt fräsch och inbjudande till bad men som trots det används flitigt av bybor och förskola. Det är ett önskemål att utveckla badplatsen till att bli en attraktiv plats som även kan besökas av badgäster från närliggande byar.

Med utveckling av badplatsen menas att bredda badplatsen, rensa bort vass, gräva ut och fylla på med sand samt komplettera badplatsen med flytbrygga, eldstad, gungor/ lekplats samt fast förankrade bänkar och bord.

Området vid fotbolls- och tennisplan är en bra placering i byn för att skapa en plats för aktiviteter och bli en träffpunkt där alla kan träffas. Platsen har dessutom gamla anor från liknande aktiviteter i byn då IK Örnen och

Skytteföreningen ordnade aktiviteter för att finansiera sin verksamhet. På platsen fanns då längor med flera stånd där det såldes kaffe, bröd, lotter, lyckohjul, pilkastning, skytte (luftgevär) mm.

En vision är att kunna ordna **dans på en loge** ljuva sommarkvällar som även kan locka grannbyar och båtfolk som kommer sjövägen på besök. En förhoppning och tro är att dansbanan även kan intressera och gillas av byns ungdomar.

Den gamla dansbanan som numera är riven var placerad nära Måttsundssågen vid fotbollsplanen. Den byggdes ca 1930 och var ett mycket populärt dansställe. När det ordnades danser kom det danslystna från grannbyar men också av dansare som kom sjövägen med ångbåt från Svartösten, Kallax, Mörön med flera. Vi ser dansen vara ett utmärkt bra sätt att umgås, ger bra motion, trevlig samvaro och skapar gemenskap.

Vi önskar återuppliva platsen nära tennis- och fotbollsplan genom att skapa intressanta aktiviteter och på så sätt skapa en träffpunkt som lockar bybor till platsen i alla åldrar. Inom visionen ryms dansbana, skatepark för barn, boulebanor, basketkorgar, bordtennisbord gjord i sten, lekpark m.m.

Boende, kommunikationer m.m.

En mycket viktig del i Måttsunds vision är att det ska byggas ett **trygghetsboende** i byn. Detta kan då frigöra bostäder för yngre och ge äldre möjlighet bo kvar i byn. Det finns även behov av **hyreslägenheter/radhus** både för yngre och äldre. Seniorboende och vanliga lägenheter i byarna är viktigt för att möjliggöra för äldre och yngre att bo kvar.

I visionen för Måttsund ingår ökad befolkningstillväxt. Möjligheter till nybyggnationer måste finnas. En **tillväxtplan** bör upprättas för att möjliggöra detta.

Viktigt för Måttsundsbygden och sörbyarna är **VA-investeringar** både för befintlig och nytillkommande bebyggelse. Det är grund för den fortsatta utvecklingen och möjliggör att fler kan bygga och bo i byarna. En översyn av VA med nya VA-ledningar alt. nytt reningsverk är därför ytterst angelägen. Området omfattar minst ca 3800 personer och många arbetsplatser och har stor potential för nybyggnationer. Många vill bygga i området. VA- investeringar bör prioriteras.

Byggande av en **gång- och cykelväg** bör prioriteras för Måttsundsbygden. Det är viktigt att få en förlängning av den påbörjade cykelvägen från Kallax genom Måttsund till Antnäs. Det är ett gammalt krav då vägen är smal utan vägrenar och starkt trafikerad av genomfartstrafik för de som kommer söderifrån och ska till flyget. En cykelväg som är säkrare för barnen att ta sig till skolan och till

byns olika aktiviteter är ett stort behov. Dessutom har barnen kamrater och aktiviteter (bl a idrott) i Antnäs respektive Måttsund. Det skall även vara möjligt att cykla till Luleå där många arbetar, bl a på flyget och F21, liksom en cykelväg till Antnäs för att få tillgång till den service och arbetsplatser som finns där. Ett 60-tal bostäder är även planerat i Måttsundsbygden efter vägen vilket ökar behovet av säker väg.

En förbättring av kollektivtrafiken genom byn är ett angeläget förbättringsområde.

Övrigt angeläget/önskvärt

- Inomhusgym med träningsredskap önskas vid Måttsunds Sporthall.
- I Sörbyarna bör det finnas **badmöjligheter** under likvärdiga förhållanden som för kommunens övriga elever. Enligt skollagen ska eleverna ges simundervisning. På längre sikt kan övervägas möjligheten av byggande av ett badhus och en högstadieskola i Sörbyarna.
- Mer **verksamhet kan utlokaliseras** till sörbyarna. Det kan innebära besparingar och servicelösningar främst inom transporter, samt fler arbetstillfällen på landsbygden. Eventuellt kan ett medborgarkontor etableras i Sörbyarna.

Vilande projekt

- Muddring från Aleåns mynning till Måttsundsjärden.

Mål

Att inom fem år genomföra ovan beskrivna projekt ”rekreation, idrottande och friskvård” samt att tillsammans med Luleå kommun upprätta planer för byggande av ett varierat bostadsbestånd inklusive trygghetsboende, i syfte att möta morgondagens blandade behov där Måttsund kan växa mot ett ökat invånarantal.

Planen skall också omfatta ett utvecklat VA-system och möta moderna kommunikationsbehov. Gång- och cykelväg genom Måttsundsbygden är prioriterad och bör byggas så snart som möjligt.

För att bedriva aktiviteter och jobba för ett aktivt föreningsliv krävs ekonomiska resurser. Förutom stöd och bidrag från samhället krävs även egna initiativ och engagemang som kompletterar behovet.

Genomförande

Analys

Utvecklingsplanen kräver insatser och finansiering på olika nivåer, kommunalt, regionalt och av den egna bygden. Vad gäller insatser inom den egna bygdens projekt krävs ekonomisk hjälp och bidrag. Egna resurser räcker inte för att framförda önskemål ska kunna verkställas.

En vision som är skriven för en bygd och som beskriver ett väl förankrat och ett verkligt behov leder sannolikt till att många vill vara med och hjälpa till i projekten.

Om projekt lyckas genom att skapa god gemenskap och trivsel under den tid projekten pågår är det sannolikt och troligt att det lockar flera till att intressera sig för att aktivera sig i gemensamma projekt och föreningar.

Aktiviteter

Notering, tabell nedan: Måttsunds Intresseförening svarar för uppföljning.

Aktivitet	När	Kostnad/Finansiering	Genomförande		
Badplatsen	2020	70 Kkr/ Lst/ LBF	Se bilaga		
Vid Tennis-banan och Elljusspår:					
<i>Aktiviteter 1 År</i>	2020	298 Kkr/ Lst/ LBF	Se bilaga		
<i>Aktiviteter 5 År</i>	2025	13 Kkr/ Spira Mare	Se bilaga		
<i>Aktiviteter 5 År</i>	2025	52 Kkr/ Lst/ LBF	Se bilaga		
<i>Aktiviteter 10 År</i>	2030	60 Kkr/ Lst/ LBF	Se bilaga		
Utflyktsmål					
<i>Aktiviteter 5 År</i>	2025	157 Kkr/ Spira Mare	Se bilaga		
Boende					
<i>Upprättande av tillväxtplan</i>	2020	Luleå kommun	Se bilaga		
<i>Trygghetsboende</i>		Luleå kommun	Se bilaga		
<i>Hyseslägenhet/ Radhus</i>		Luleå kommun	Se bilaga		
<i>VA- investeringar, prioritet</i>		Luleå kommun	Se bilaga		
Kommunikationer					
<i>Gång- och cykelväg</i>	2020	Luleå kommun Trafikverket	Se bilaga		
<i>Förbättrad kollektivtrafik</i>	2020	Länstrafiken	Se bilaga		
Övrigt/ Angeläget/ Önskvärt					
<i>Gym (inomhus) med träningsredskap</i>		Luleå kommun	Se bilaga		
<i>Badmöjligheter i Sörbyarna</i>		Luleå kommun	Se bilaga		
<i>Högstadieskola i Sörbyarna</i>		Luleå kommun	Se bilaga		

LULEÅ KOMMUN

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

NORRBOTTEN